

Skriftlig innspill til Energikommisjonen

Kraftfylka er en interesseorganisasjon for fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Vestland, Rogaland, Agder, Vestfold og Telemark og Innlandet.

Kraftfylka vil gi innspill primært til punkt 3) potensialet for samfunnsøkonomisk lønnsom kraftproduksjon og punkt 5) sentrale interesse motsetninger i energipolitikken

Kraftfylka som representerer fylkeskommunenes interesser i kraftsaker, har følgende innspill til Energikommisjonen.:

- 1) Utbygging av ulike energianlegg bør ses i sammenheng og regionvis behandling kan gi bedre oversikt over behov og konsekvenser. Fylkeskommunen bør få en sterkere rolle i å koordinere energispørsmål regionalt for eksempel gjennom etablering av et regionalt samarbeidsorgan.
- 2) For å sikre lokal og regional forankring for ny kraftproduksjon er det behov for å forbedre ytelsene til kommuner og fylkeskommuner. Dette kan gjøres ved å innføre naturressursskatt på all kraftproduksjon, oppjustere skattesatsen og innføre regler for indeksjustering, samt unnta inntektene fra inntektsutjevningssystemet.
- 3) Reglene for fordeling av konsesjonskraft mellom kommuner og fylkeskommuner bør endres, bl.a. for å sikre samfunnsmessige rasjonelle beslutninger. Gjeldende fordelingsregler som er basert på kommunenes forbruk til alminnelig elektrisitetsforsyning kan påvirke beslutningsprosessene om blant annet industrietablering og energieffektiviseringstiltak. I tillegg bør prisregimene for konsesjonskraft harmoniseres.

Nedenfor utdypes det ovennevnte:

1) Etablering av et regionalt samarbeidsorgan

Kraftfylka foreslår at det etableres et regionalt samarbeidsorgan for kraftforsyningen i hvert fylke som kan følge konsesjonsprosessene for energisaker, etter et lignende oppsett som regionalt planforum.¹ I et slikt «Kraftforum» vil fylkeskommunene ha en sekretariatsfunksjon og koordinere interesser fra berørte kommuner og statlige regionale aktører.

Fordelene med et slikt organ vil være å:

- sikre systematisk informasjonsutveksling slik at alle aktører og interessenter får lik informasjon til samme tid,
- se og vurdere alle aktuelle konsesjonssøknader i regionen samlet og i et overordnet perspektiv,
- se konsesjonssøknadene i sammenheng med vedtatte planer på kommunalt og regionalt nivå,
- bidra til koordinering av kommunale og regionale interesser inn i konsesjonsbehandlingen, åpne for diskusjoner og prosesser mellom ulike aktører, og gi mulighet til å drøfte forslagene, stille spørsmål og be om avklaringer i forkant av høringsuttalelser, og
- styrke fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler.

Dette organet skal ikke avgjøre konsesjoner eller komme til enighet om felles posisjoner, men løfte opp aktuelle konsesjonssaker i regionen. Det skal samle fylkeskommunen, regionale statlige instanser, aktuelle kommuner,

¹ Jf. plan- og bygningsloven § 5-3

systemansvarlig, KSU-ansvarlig nettselskap, andre energiselskaper og andre aktuelle interessenter med jevne mellomrom til en åpen dialog og innspillsprosess. Dette vil bedre tilgangen til informasjon og gjøre det enklere for alle aktører å få oversikt over konkrete planer, synspunkter og interessemotsetninger, og dermed forenkle planleggingsarbeidet. Selv om det fortsatt vil være energimyndigheten som avgjør konsesjonssakene, er det naturlig at fylkeskommunen leder prosessen med regional samordning og informasjonsdeling. Dette vil også styrke fylkeskommunene i samfunnsutviklingsrollen – en politisk målsetning for både forrige og nåværende regjering.

Kraftfylka vil presisere at et slikt samarbeidsorgan ikke skal erstatte fylkeskommunens og kommunenes rett etter gjeldende regelverk til å komme med høringsuttalelser og innsigelser til konsesjonsprosessen. Disse rettighetene kan ikke effektiviseres bort. Samarbeidsorganets arbeid kommer heller ikke til erstatning for annen medvirkning av andre som deltar i organet.

2) Naturressursskatt

Naturressursskatt må gjelde for all kraftproduksjon. Naturen har en pris og motstanden mot prosjekter kan skyldes at man mangler skatteordninger eller andre økonomiske vilkår som gjør at lokalsamfunn og distrikt får ta del i verdiskapningen som utbyggingen gir. Naturressursskatten ble innført i 1996 og gjelder kun stor vannkraft. Det var naturlig den gang, siden vannkraft da var det eneste økonomisk aktuelle utbyggingsalternativet. Teknologit utvikling har i de senere årene gjort vindkraft lønnsomt, og i årene framover vil vindkraft utgjøre en betydelig andel av ny kraftutbygging.

Skattesatsen må indeksjusteres. Slik utviklingen har vært de siste 20 årene, har gjeldende skattesystem ført til at en stadig større andel av grunnrenten overføres til staten på bekostning av kommunene og fylkeskommunene. Kommunesektoren har altså ikke fått en stabil inntekt fra kraftproduksjonen, slik hensikten med naturressursskatten er. Tvert om har inntektene fra naturressursskatten blitt redusert for hvert år som følge av inflasjon. Til sammenligning har statens inntekt fra grunnrenteskatten økt, og selv om inntektene fra grunnrenteskatten er mer variable fra ett år til et annet, viser tendensen en økt grunnrenteskatt. Naturressursskatten må derfor inflasjonsjusteres i henhold til utviklingen i konsumprisindeksen fra 1997 til i dag, og det må innføres bestemmelser om løpende justering hvert femte år.

Naturressursskatten må løftes ut av inntektsutjevningssystemet på lik linje med eiendomsskatten. Begge disse skatteformer er knyttet til utnyttelse av en stedbundet ressurs og det er derfor naturlig å likebehandle disse skattene. Et annet aspekt er at mange av de folkerike bykommunene har store inntekter som eiere av kraftproduksjon. Dermed kommer dette i tillegg til den omfordelte naturressursskatten, som også favoriserer folkerike områder. Dette tilsier at vertskapsbehovet bør ivaretas gjennom at naturressursskatten unntas fra inntektsutjevningen.

3) Konsesjonskraft

Fordeling mellom kommuner og fylkeskommuner burde defineres klarere. Kraftfylka foreslår å innføre et nytt og fastere system for fordeling av konsesjonskraft mellom kommuner og fylkeskommuner. En mulig løsning er å innføre en form for et trappetrinnsystem hvor fylkeskommunen skal tildeles en andel av konsesjonskraften som for eksempel overstiger 50 GWh og at andelen økes for hver femtiende GWh. Den samlede fordelingen mellom kommuner og fylkeskommuner bør være på omtrent samme nivå som i dag. Dette vil gi bedre forutsigbarhet, bedre incentiver til energieffektivisering og mindre potensial for tvister mellom kommuner og fylkeskommuner.

Ny kraftkrevende industri må defineres på samme måte som tradisjonell kraftkrevende industri. Dersom det ikke innføres nye regler for fordeling av konsesjonskraft, ber Kraftfylka om at det fastsettes ny forskrift eller retningslinjer for hva som regnes som kraftkrevende industri i forhold til reglene om fordelingen av konsesjonskraften mellom kommuner og fylkeskommuner.

Prisregimet må harmoniseres. Kraftfylka mener man bør sammenslå prisregimene for konsesjonskraft fra konsesjoner gitt før og etter 1959, da det ville gi mer forutsigbarhet for både konsesjonærer og mottakere av konsesjonskraft. Dette vil være en betydelig forenkling av regelverket som også vil redusere partenes administrasjonskostnader og minske risikoen for tvister.